

ALEJA PAMIĘCI

Kol.

Małecki Józef

(1921-2002)

W dniu 21 października 2002 r. zmarł w Tarnowie Józef Małecki, miłośnik i znawca gór, krajoznawca i turysta oraz doskonały organizator. Człowiek wielkiego serca, ogromnej skromności, zauroczony Tatrami, Beskidem Sądeckim oraz rodzinną Ziemią Tarnowską. Członek Honorowy PTTK. W ostatniej drodze na Stary Cmentarz towarzyszyły mu niezliczone rzesze tarnowian oraz turystów przybyłych z całego kraju, gdyż znali go wszyscy, którzy jak on ukochali góry.

Urodził się 20 lutego 1919 r. w Tarnowie, tutaj też mieszkał przez całe życie. Z wykształcenia ekonomista, z powołania działacz społeczny, wychowawca młodzieży, wielki patriota. Przez całe życie był wierny przyrzeczeniu harcerskiemu i ostatniemu rozkazowi AK gen. Leopolda Okulickiego, a więc dochował wierność Bogu, służąc Ojczyźnie i człowiekowi.

Wychowywany przez matkę, gdyż ojciec zmarł jeszcze przed jego urodzeniem, wzrastał w trudnych warunkach materialnych. Po ukończeniu szkoły podstawowej, uczęszczał do Technikum Handlowego w Tarnowie. Wykształcenie uzupełnił dopiero w latach 60 w ramach Studium Planowania i Analizy Ekonomicznej Gospodarki Terenowej w Warszawie.

W okresie szkolnym związał swe życie z harcerstwem (VII drużyna, później krąg starszoharcerski). Działalność w ZHP kontynuował zaraz po wojnie (do 1949 r.). W 1947 r. zorganizował 13 Tarnowską Drużynę Harcerską przy świetlicy „Caritas”, był gospodarzem Hufca Harcerzy, współorganizatorem obozów.

W 1938 r. został pracownikiem Zakładu Energetycznego w Tarnowie i - z krótką przerwą w okresie okupacji - pracował w nim do emerytury (w 1955r. założył tam koło PTTK).

W maju 1940 r. ożenił się z Marią Bachowską (ślub miał miejsce w katedrze, ze względu na konspirację przy zamkniętych drzwiach o godz. 21.00), miał 3 córki Teresę, Elżbietę i Annę (zmarła we wczesnym dzieciństwie). Małżonkowie poznali się w harcerstwie, dzielili swoje pasje, przeżyli z sobą 59 lat. Maria zmarła w 1999 r.

W okresie okupacji hitlerowskiej, od 1940 r. był żołnierzem Związku Walki Zbrojnej, a od 1942 r. Armii Krajowej (razem z żoną). Uczestniczył w akcji „Burza” w walkach batalionu „Barbara”, IV kompanii „Ewa” pod pseudonimem „Motyl”. Po wojnie został awansowany do stopnia podporucznika.

Zamiłowanie do turystyki wyniósł z harcerstwa. W 1938 r. został członkiem PTT, do PTK wstąpił w 1948 r., a rok później założył koło PTK dla młodzieży pozaszkolnej przy świetlicy „Caritas”, którą prowadził społecznie (w l. 1945-56; po likwidacji „Caritas” w 1950 r. świetlica była miejską). Gdy doszło do połączenia Towarzystw i

ALEJA PAMIĘCI

powstało PTTK, był jego członkiem i równocześnie współzałożycielem tarnowskiego Oddziału oraz oddanym działaczem do końca swego aktywnego życia.

Jego działalność w ramach PTTK odnotować można w kilku obszarach związanych z uzyskanymi uprawnieniami i pełnionymi funkcjami. Był bowiem: przodownikiem turystyki górskiej (od 1952; stopniowo na wszystkie polskie góry i Tatry słowackie), przodownikiem turystyki pieszej na obszarze województwa krakowskiego (od 1953r.), przewodnikiem (od 1953 r.), instruktorem turystyki narciarskiej (od 1953r.), instruktorem przewodnictwa (od 1967r.), społecznym opiekunem zabytków (od 1974 r.), instruktorem oraz kierownikiem zespołu znakarskiego (od 1952 r.).

W PTTK pełnił n. w. funkcje:

sekretarza w pierwszym Zarządzie Oddziału PTTK w Tarnowie (1951)
członka Zarządu Oddziału (1951-1974, 1997-2000; od 1966r. O. Ziemi Tarnowskiej)

przewodniczącego Komisji Turystyki Górskiej Oddziału (1951-1985)

prezesa Koła Przewodników „Leliwa” w Tarnowie (1960-1962)

członka Okręgowej Komisji Turystyki Górskiej w Krakowie (1960-1975)

członka Komisji Turystyki Górskiej Zarządu Głównego PTTK (1972-1985),

członka Podkomisji Zagospodarowania KTG ZG PTTK. (od 1977)

członka Zarządu Wojewódzkiego PTTK i KTG w Tarnowie (1975-1997).

Przez dziesiątki lat organizował, prowadził setki wycieczek i wiele obozów wędrownych, uwrażliwiając na piękno przyrody, ślady przeszłości i dając przykład umiłowania Ojczyzny, przywiązania do tradycji, szacunku do człowieka. W tym duchu wychował wiele pokoleń przewodników i przodowników PTTK. Był także inicjatorem powstania w Jamnej pomnika pamięci partyzantów AK i mieszkańców tej spacyfikowanej przez hitlerowców wsi oraz usypania kopca na Suchej Górze, gdzie zginęli jego koledzy z AK.

Ponad 50 lat inicjował, organizował, później współorganizował w Tarnowie imprezy turystyczno-krajoznawcze, które przetrwały po chwilę obecną, jak: Jesienny Rajd Szlakami Batalionu „Barbara” (od 1953r), Ogólnopolski Wiosenny Rajd Górski (od 1955 r.; przez wiele lat z zakończeniem 1 maja – dla jego „uczczenia”, co dawało możliwość nieuczestniczenia w obowiązkowym pochodzie pierwszomajowym), Spotkania tatrzańskie.

Organizował Ogólnopolskie Rajdy Energetyków.

Położył ogromne zasługi na polu konstruowania sieci znakowanych szlaków turystycznych na Pogórzu Rożnowskim i Pogórzu Ciężkowickim. Był ich projektantem oraz realizatorem. Już w roku 1952 on, jego żona i Józef Marcke wytyczyli i wymalowali żółty szlak partyzancki: z Tarnowa do Jamnej. Jego dziełem są m.in. szlaki (ze względu na szczupłość miejsca wymienione są miejsca początkowe i końcowe): Tarnów - Rajbrot (szlak zielony); Liwocz - Jabłonica (szlak zielony); Szalowa PKP - Bobowa Miasto PKP (szlak zielony); Bobowa - Jamna (szlak zielony); Tarnowiec - Skrzyszów (szlak zielony); Siedliska - Liwocz (szlak żółty); Bartkowa - Tarnów (szlak żółty); Bruśnik - Pławna (szlak żółty); Rychwałd (stok Wału) - Słona Góra (os. Buchcickie) (szlak niebieski); Tarnów - Ciężkowice (dol. Białej) (szlak niebieski); Nosalowa - Gromnik (szlak niebieski); Ryglice - Ostry Kamień (szlak niebieski); Zakliczyn - Sucha Góra (os. Budzyń) (szlak czarny); Styr (Działek) - Jamna (szlak czarny). Był też autorem opisów szlaków, wykorzystywanych w przewodnikach i folderach po tych terenach.

Jego staraniem powstały w 1980 r. "bacówki" na Brzance i na Jamnej, on też doprowadził do założenia stacji turystycznych w Bukowcu, Zakliczynie i w Ciężkowicach. Dzięki niemu Oddział Tarnowski PTTK nawiązał w 1978 r. współpracę ze słowackim Klubem Turystycznym Fatran-Varin.

ALEJA PAMIĘCI

Był organizatorem, wykładowcą i egzaminatorem na kursach szkoleniowych dla przewodników i przodowników turystyki górskiej, przekazywał swą wiedzę wielu pokoleniom turystów górskich, wśród nich zaś także osobom najbliższym jego sercu: żonie Marii, córkom – Teresie i Elżbiecie, ich mężom – Alfredowi Kicie (mąż Teresy) i Antoniemu Ziębie (mąż Elżbiety) oraz dzieciom Teresy - Krzysztofowi i Joannie.

Wprowadził zwyczaj pozostawiania na stałe, na tarnowskich grobach zmarłych przodowników turystyki górskiej ich odznak GOT. Ta odznaka widnieje również na grobowcu rodziny Małeckich na Starym Cmentarzu w Tarnowie.

Jego praca społeczna nie ograniczała się do działalności związanej z PTTK. Był ponadto członkiem Komisji Kultury przy Powiatowej Radzie Narodowej w Tarnowie, radnym Rady Miejskiej (1973 do 1989 r.; wielokrotnie wnioskował o przywrócenie dawnych nazw ulic Tarnowa, o remont Starego Cmentarza, czy Parku Strzeleckiego), członkiem ZG Federacji „Energetyk” w Warszawie, przewodniczącym Koła Emerytów przy Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Zakładzie Energetycznym w Tarnowie.

Odznaczony został: Krzyżem Partyzanckim (1975), czterokrotnie Medalem Wojska Polskiego (z Londynu), Brązowym Krzyżem Zasługi (1975), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1980), Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (1989), Złotą Odznaką PTTK (1958), Złotą Odznaką Zasłużonego Działacza Turystyki (1969), Honorową Odznaką PTTK Ziemi Tarnowskiej (1966), Medalem za Zasługi dla Miasta Tarnowa (1974), Odznaką za Zasługi dla Województwa Tarnowskiego (1982).

Za pełną oddania i ofiarną działalność w PTTK wyróżniony został godnością honorowego przodownika turystyki górskiej (1982), honorowego członka Wojewódzkiej Komisji Turystyki Górskiej PTTK w Tarnowie (1983), członka honorowego Towarzystwa (1989). Na wniosek Miejskiej Rady Narodowej w 1984 r. wpisano go do Księgi Zasłużonych dla Województwa Tarnowskiego - za zaangażowanie i wkład pracy w rozwój Tarnowa.

Józef Małecki był znany wśród turystów. Jak zaznaczały osoby znające go bliżej, był prawdziwym przyjacielem człowieka. Umiał każdego zrozumieć, wysłuchać, doradzić. Miał dar zjednywania sobie ludzi uśmiechem, dobrym słowem, a zawarte w górach przyjaźnie przetrwały burze losu. Gdy na skutek nieszczęśliwego wypadku stracił nogę (1985), dzięki modlitwie, rodzinie i przyjaciołom z PTTK odzyskał równowagę psychiczną i - przezwyciężając swoje kalectwo - nadal wędrował po ukochanych górach.

Decyzją Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 29.06.2017 r. jedną z ulic miasta, na wniosek PTTK Oddziału Ziemi Tarnowskiej, nazwano jego imieniem.

Teresa Małecka-Kita

ALEJA PAMIĘCI

Wspomnienie.

Wspomnienia Całe życie związała z turystyką

Odszedł w najdalsze góry

W październiku w wieku 84 lat zmarł Józef Małecki, założyciel i długoletni działacz koła PTTK w Tarnowie, Członek Honorowy PTTK, „znakar” większości szlaków turystycznych Pogorza, w młodości - partyzant Armii Krajowej, uczestnik akcji „Burza”.

- Trudno byłoby wymienić kogoś bardziej związanego z regionem tarnowskim, z jego wędrówkowymi szlakami, kogoś bardziej zasłużonego dla rozwoju turystyki w Tarnowie i okolicach - mówią członkowie Koła PTTK „Ziemia Tarnowska”.

- Znam go od 1945 roku, był wtedy drużynowym harcerskiej drużyny środowiskowej „gazeciarzy”, czyli - dosłownie - chłopców zarabiających sprzedając gazet na ulicach - mówi Tadeusz Pawłowski, jeden z członków tarnowskiego PTTK. - Józio pracował z tą grupą do 1949 roku, kiedy harcerstwo zostało zlikwidowane. Wtedy przeprowadził swoich podopiecznych do świetlicy „Caritasu” przy ulicy Panny Marii i tam działał, póki i tej świetlicy, która nazywała się „Ojczyzna”, odgórnie decyzją nie zamknięto. Ale nie byłoby z stylu Józka zrezygnować i siedzieć w domu, toteż spotkał się znowu w kwietniu 1951 roku, kiedy w Tarnowie, z połączenia Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, powstał oddział PTTK. Zresztą większość członków grupy ze świetlicy „Caritasu” spotkała się na tym zebraniu założycielskim, bo Józek, już wtedy zapalony turysta, zaraził nas skutecznie tą pasją.

- Znał bardzo dobrze okolice Tarnowa jeszcze z partyzanckich, kiedy był w oddziałach AK,

znalazł więc taki sposób na zainteresowanie chłopców z drużyny harcerskiej wędrówkami, poznawaniem okolicy - dodaje Józef Bulaga,

Szczególnie kochał Dolinę Chochołowską w Tatrach, pasmo Przechyby w Beskidzie Sądeckim, a najbliżej Tarnowa - Jamną, gdzie wędrował jako partyzant i często później jako turysta.

Turystyka nie była jedyną formą aktywności Józefa Małeckiego - był m.in. radnym tarnowskim przez trzy kadencje, a także autorem artykułów i opracowań dotyczących walk oddziałów AK na Pogórzu. Józef Małecki był jednym z inicjatorów powstania na zboczu Jamnej pomnika pamięci partyzantów AK i mieszkańców spacyfikowanej w październiku 1944 roku przez hitlerowców wsi. Był też pomysłodawcą i jednym z pierwszych organizatorów jesiennego rajdu szlakami walk partyzanckich Batalionu „Barbara”. Obecnie jest to jeden rajdów o najdłuższej tradycji w Polsce - we wrześniu br. odbył

się po raz pięćdziesiąty, gromadząc ponad tysiąc uczestników.

Jako przewodnik górski, przewodnik beskidzki i instruktor krajoznawstwa Józef Małecki organizował i prowadził wiele wycieczek, obozów młodzieżowych i rajdów. Jako członek Komisji Turystyki Górskiej ZG PTTK należał do inicjatorów tworzenia w górach i na Pogórzu sieci małych schronisk turystyki kwalifikowanej, tzw. baczówek. Zawdzięcza mu istnienie m.in. baczówki na Brzance i Jamnej. Członkowie tarnowskiego koła PTTK podkreślają, że większość szlaków wędrówkowych ziemi tarnowskiej powstała także - w znaczeniu dosłownym - dzięki Józefowi Małeckiemu.

- Znakował większość szlaków na Pogórzu Ciężkowicko - Rożnowskim, a także w najbliższych okolicach Tarnowa - mówi Stanisław Szuszkiewicz. - Chodził - czasem sam, często z żoną albo z kimś z rodziny - malował znaki, odnawiał znaki, wyznaczał trasy. Trzeba dodać, że całą praktycznie swoją rodzinę wciągnął w turystykę i zaraził pasją. Jego żona, córki, zięć - wszyscy są przewodnikami.

„Gdy usiłowałem ledwie „raczkować” w tematyce szlaków, Józek był od dawna doświadczonym znakarzem, jednym z najbardziej wybitnych i cenionych przez Władysława Krygowskiego wykładawców i praktycznych dydaktyków tego fachu” - napisał Andrzej Matuszczyk, który w materiale wspomnieniowym określa Józefa Małeckiego jako człowieka wielkiego serca na co dzień, ale i wielkiej skromności. „Turystą, pasjonatem gór pozostał nawet wówczas, gdy uległ tragicznemu wypadkowi. Po amputacji nogi nadal wędrował i jeździł w góry. Z tych lat zapamiętałem Go, gdy w lecie 1995 roku uświetnił nasz kurs dla kandydatów na znakarzy w baczówce na Brzance.”

Józef Małecki stracił nogę w wypadku kolejowym. Wracając z wykładu w Tuchowie, na stacji próbował wskoczyć do ruszającego pociągu i dostał się pod koła. Przeszedł długą i bolesną rehabilitację, do końca życia poruszał się dzięki protezie i lasce. Mimo tego nadal był częstym uczestnikiem turystycznych imprez i rajdów, aktywnym członkiem PTTK.

- Zawsze był bardzo aktywny i towarzyski, lubił spotykać się ludźmi, rozmawiać, żartować - podkreśla Stanisław Szuszkiewicz. - W ostatnim okresie czuł się gorzej, ale nadal, już jako człowiek ponad osiemdziesięcioletni, był regularnie na naszych spotkaniach. Jego życie to właściwie historia turystyki w Tarnowie. I jakaś część turystyki polskiej w ogóle. Józef, jako jedyny w oddziale, otrzymał tytuł Honorowego Członka PTTK.

Pogrzeb Józefa Małeckiego odbył się 25 października na tarnowskim Starym Cmentarzu.

- Żegnamy Cię w tej ostatniej drodze, drodze, którą zapewne traktujesz jako kolejną wycieczkę w Twoje ukochane góry - powiedział w mowie pożegnalnej przewodniczący tarnowskiego Koła PTTK, Andrzej Łabno. - Jednak tym razem jest to najważniejsza wycieczka, bo na najwyższe wzniesienie, najdalej...

(MT)

20 LISTOPADA 2002

TEMI

STR. 15

ALEJA PAMIĘCI

Z żalem zawiadamiamy, że w dniu 21 października 2002 roku w wieku 83 lat zmarł

Józef Małecki

**Honorowy Członek
Polskiego Towarzystwa Turystyczno-
Krajoznawczego,
założyciel Oddziału PTTK w Tarnowie i aktywny
uczestnik działań Towarzystwa.
Przewodnik górski i terenowy po Małopolsce.
Żołnierz Armii Krajowej, uhonorowany wieloma
odznaczeniami państwowymi i turystycznymi.**

**Msza św. żałobna odbędzie się
w dniu 25 października 2002 r. o godz. 14.00
– w Kościele M.B. Szkaplerznej na Burku
– po czym nastąpi odprowadzenie zwłok na
miejsce wiecznego spoczynku
na Starym Cmentarzu w Tarnowie**

**Członkowie Oddziału PTTK w Tarnowie
Przewodnicy z Klubu PTTK „Leliwa”
Zarząd Główny PTTK w Warszawie**